

KÁTAI RAFAEL

Egyetemi lövöldözés a bizottságvezető szemével

2009. november 26.: ezen a napon történt meg először az, amitől sokan félünk, amiről sokan azt gondolták, hogy Magyarországon nem fordulhat elő. Tartottunk tőle, de reménykedtünk, hogy itt aztán nem. Egy – a szó köznapi értelmében vett – bomlott elméjű fiatalember pisztollyal lövöldözött az iskolájában, megölt és megsebesített többeket. Azóta még jobban félhetünk, mert nem vagyunk kivülről, nem csak a tévében, újságban, rádióban hallgatjuk és olvassuk, nézzük elszörnyedve a külföldön történt hasonló eseményeket, van már sajátunk, ami közelebb áll hozzánk, ami sokkal jobban megvisel mindenkit, amelyben minden magyar érintett. Megtörtént, ezért már hisszük, hogy megtörténhet akár többször is. Nem is kellett sokat várni, és máris akadt egy követő, akit azon kaptak a hatóságok, hogy – amint azt *S. Á.* megfogalmazta – 22 rossz évéért 22 diák megölésére készül az egyetemén. Lám, nem csupán egy megbotránkozást és félelmet keltő eseményről van szó, ez egyben olyan szörnyűség is, amely példaértékű a hasonlóan bomlott elméjű követői számára. És ez az, ami miatt ez a bűncselekmény mindenki érdeklődését felkelti, ezért kell elmondani mindenkinek, így talán fel tudunk készülni, és elgondolkodhatunk a megelőzés lehetőségein.

Ennek ellenére több mint egy évvel a bűncselekmény után sem írta le, mondta el még senki, hogy pontosan mi történt. Már másfél év telt, amire híreket kaptam arról, hogy egyetemeken, főiskolákon a diákok szakdolgozat témaként próbálják saját szakterületüknek megfelelően feldolgozni, értelmezni, így kriminalisztikai, jogi és pszichológiai alapú írások készültek, de még nem beszélt vagy írt róla olyasvalaki, aki részt vett a nyomozásban. Talán vártunk a befejezésre, az ítéletre, vagy csak nem találtuk a gondolatmenetet, nem tudom. Magyarországon ez az első eset, és úgy tűnik, a kezdeti fellángolások után lecsendesedtek a kedélyek, valódi lépések nem történtek az értelmezés és a megelőzés érdekében. Ezen talán nem is kell annyira meglepődni, mert ha megvizsgáljuk az Egyesült Államokban történt hasonló esetek következményeit, megállapíthatjuk, hogy ott, ahol a fegyvertartásnak egészen más kultúrája van, és már nagyon sok hasonló bűncselekmény történt, ott is hosszú évek teltek el, míg hatásosnak vélt intézkedéseket vezettek be az iskolai lövöldözések visszaszorítása érdekében. Ezen a területen ne kö-

vessük az Egyesült Államok taktikáját, dolgozzuk ki mielőbb a szükséges intézkedési lehetőségeket, hogy többet ne vagy csak a lehető legtrikábban történessen ilyen bűncselekmény.

Első előadásomat a Rendőrtiszti Főiskolán tartottam nagyjából másfél évvel a bűncselekmény után, a szervezők szerint több mint háromszáz szakmai érdeklődő előtt, akik kérdéseikkel, észrevételeikkel megértették velem, hogy szükséges beszélni róla, rávilágítottak arra, hogy nem szabad csak a médiára bízni ennek a bűncselekménynek az ismertetését, hiszen ők más, sok esetben „görbe tükrökből” visszavert, torzult képet mutatnak a valóságról. Úgy döntöttem, megérett az idő, hogy megosszam másokkal is az „élményeimet”, bemutassam a helyszínt és az érzelmeket, segítsek eligazodni azoknak, akik nem értik, mi és hogyan zajlott, elmondjam a tapasztalataimat arról, amit átéltem, talán ezzel is segíthetem a bűnmegelőzést.

A helyszíni szemle bizottságvezetőjeként az elsők között voltam, aki láthatta ennek a szörnyű tettek a következményét és helyszínét. Az érzelmeket nehéz átadni, szinte lehetetlen érzékeltetni a fiatal ember holttetésének látványát, a sérültek és a jelen lévő szemtanúk lelki állapotát, a tehetetlenséget és a típródást, amelyek jellemezték a zürzavaros helyszínen történő bókklászókat. Pedig a kriminalisztikai jelentőségét leszámítva, a bűncselekmény súlyának megítéléséhez az érzelmek átélése a legfontosabb. Maga a bűncselekmény első benyomás alapján rendőri szemmel, mondhatni, egyszerű megítélésű: sem a minősítése, sem a nyomozása (vizsgálata) nem okoz nagy fejtörést. A bizonyítás szintén egyszerű, hiszen maga a tény letagadhatatlan, biztonságkamera-felvételek bizonyítják, és rengeteg tanú szeme előtt történt. Nincs szükség eredeti, különleges megoldásokra, és a módszertan is szokványos, kötelezően végrehajtandó, rutinfeladatok sorozata. Tanúkihallgatások, szakértő-kirendelések és a gyanúsított kihallgatása után az ügy „már mehet is vádra”. Senki előtt nem kérdés a bűnösség, legfeljebb a büntethetőség körül akadnak véleménykülönbségek, amelyek tisztázása a bíróság feladata. De ez így nem egészen igaz, ugyanis horderejénél fogva nagy a felelősség a vizsgáló vállán, nem hibázhat, alaposnak, precíznek és következetesnek kell lennie, nem hagyhat semmilyen támadási felületet, nem adhat kapaszkodót a védelem számára, mindent szinte tökéletesen kell végrehajtania, hogy egyértelmű legyen az ügyészség, majd a bíróság számára is: a bizonyítékok rendben vannak, bűnös, büntetendő és büntethető az elkövető.

Ezek az „ügy egyszerűségére” utaló gondolatok járnak a bizottságvezető fejében már akkor is, amikor a helyszínre ér. Attól függetlenül, hogy igazak, helyesek és logikusak, mégsem szabad, hogy eluralkodjanak, hiszen a krimi-

nalisztikai gondolkodás alapelvei közül az egyik legfontosabb a kételkedés kell hogy domináns legyen. Kérdezhetnénk, hogy ugyan már, miben kellene kételkedni, de a választ épp az imént írtam le, amikor azt jegyeztem le, hogy „milyen egyszerű” a nyomozás: megvan a tettes, vannak tanúk és videofelvételek. Ezzel szemben ilyen esetekben sokkal jobban oda kell figyelni, mert akkor készülnek semmitmondó, gyenge, nem kellően részletes és alapos helyszíni szemlék, amikor a bizottság vezetője így áll hozzá. Tehát a kételkedést alapul véve úgy kell a helyszíni és halottszemlét lefolytatni, mintha egy ismeretlen elkövetős bűncselekmény helyszínén járnánk, és kiemelt figyelmet kell fordítani a bűnjelek, nyomok és anyagmaradványok szakszerű felkutatására, rögzítésére, hiteles csomagolására, a látottak, tapasztaltak és a körülmények jegyzőkönyvezésére.

A bizottság összeállítását a nyomozás vezetője végezte úgy, mint bármely más helyszínen. A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztályának vezetője, *dr. Fellegi Norbert* rendőr alezredes szinte kivétel nélkül minden helyszíni szemlén jelen van, sok esetben még szabadnapjáról is a helyszínre siet és irányítja a munkát. 2009. november 26-án munkaidőben érte az osztály dolgozóit a bejelentés, tehát nem volt kérdéses, hogy mindenkinek mennie kell. Senkit nem kellett kényszeríteni, részt akartunk venni a munkában és a tettes elfogásában, mert akkor még nem tudtuk, hogy rövidesen kézre kerül az elkövető. Az osztályvezető induláskor értesítette a bűnügyi technikai osztályt, így szinte egy időben, 12.45-kor értünk a helyszínre. A helyszín szinte leírhatatlanul zűrzavaros. A mentők még nem fejezték be a később elhunyt *D. M.* egyetemi hallgató újraélesztésének kísérletét, diákok, egyetemi dolgozók és vezetők járkáltak és telefonáltak, vagy csak beszélgettek megdöbbenően a biofizikai intézet gyakorlati oktatórésztlegének folyosóján. Káosz uralkodott, amelyben mindenki valami hasznosat akart tenni, de csak tétován, tehetetlenül mászkáltak fel-alá. A helyszín külső biztosításában a Pécsi Rendőrkapitányság Helyszínelő és Akció Osztályáé volt a főszerep. Profi módon körülzárták az épületet, visszatartották a tanukat, de az ellen nem tudtak tenni, hogy az egyetem vezetői, oktatói, egyéb dolgozói bent maradjanak az épületben. Talán nem is akartak, hiszen az ott maradók mindegyike valamilyen módon segíteni próbált a rászorulókon, nyugtatni a megzavarodottakat, és igyekeztek közreműködni az elkövető azonosításában, elfogásában, bár igazából semmit nem tudtak tenni. Közben megérkezett a pszichiáter és a bűnügyi szakpszichológus, akik a közvetlenül érintetteket, szemtánukat, illetve a megijedt, lelkiileg zavart diákokat vették kezelésbe.

Csoportterápiájukat később a bűnügyi osztályon folytatták, és szükség szerint részt vettek a tanúk kihallgatásában.

Ebben a helyzetben dr. Fellegi Norbert engem jelölt bizottságvezetőnek, és ezzel átadta a helyszíni munka irányítását. Nem ijedtem meg, de éreztem a nagy felelősséget, ez megerősített, határozottabbá, céltudatosabbá tett. Az osztály egyik kiemelt főnyomozója a bizottság tagjaként segítette a munkámat úgy, hogy a helyszíni szemle szempontjából releváns helyeket és tanúkat kutatta fel, illetve a másodlagos helyszínekről, az emeleti irodákról, az épület körüli területről és az elkövető motorkerékpárjáról készítette a szemlejegyzőkönyvet. Őt bűnügyi technikussal és két igazságügyi orvos szakértővel álltunk neki a helyszíni és halottszemle lefolytatásának, de előbb a jelen lévő kívüllálokat hallgattuk meg, és a szerint, hogy ki milyen információ birtokában volt, a nyomozásban részt vevő többi nyomozóra bízunk, illetve az irrelevantis személyeket megkértük, hogy hagyják el a helyszínt. Ezek után bejártam a helyszínt a bűnügyi technikusok vezetőjével, összehívtam a bizottságot és elmondtam, mit hogyan szeretnék, milyen sorrendben és módon vegezzük a vizsgálatot, kinek mi a feladata. Úgy terveztem a helyszíni szemlét, hogy az elkövető első lövése helyétől az utolsóig haladunk, majd a bűncselekmény szempontjából releváns helyeken folytatva a biofizikai intézet nyugati oldali bejáratánál fejezzük be, és csak ez után állunk neki a halottszemlének. Mivel a helyszín adottságai lehetővé tették, a bűnügyi technikusokkal több statikus és dinamikus szakaszban dolgoztunk. Először a biofizikai intézet épületének főbejáratát, majd a nyugati oldali bejáratot, a folyosót, aztán a 023-as és a 022-es gyakorlati termeket, a folyosóelválasztó ajtót és a portásszoba bejáratát, az ajtaját és környékét, a férfivécét, a biofizikai intézet emeleti részét, a szomszédos épület előtt álló robotot, a külső falfelületet, majd az alsó laboratóriumot szemlétünk – amint már említettem – nyomozótársammal megosztva. Minden egyes részt statikus szemlével kezdtünk, tehát megtekintéssel, fényképezéssel, videofelvétel-készítéssel, majd nyom-, anyagmaradvány- és egyéb bizonyítékkutatással és -rögzítéssel, vagyis dinamikus szakasszal fejeztünk be. Csak amikor már mindennel végeztünk, és már alaposan feltehető volt, hogy semmit nem hagyunk ki, akkor álltunk neki a halottszemlének, és jegyzőkönyveztük, rögzítettük a látottakat, a sérüléseket, nyomokat, anyagmaradványokat, elváltozásokat, bizonyítékokat. A halottszemle befejeztével a kételkedés ismét felszínre került. A szemlén megismert eseménysor felkeltette a bizottság gyanúját, azt gondoltuk, nem mehetünk úgy el, hogy ne ellenőrizzük, kihagyunk-e valami fontosat. Ismét áttekintettük a bűnjelket, megszámoztuk a talált töltényhüvelyeket, informálódunk a

sérültek testében talált lömagokról, az elkövető által felhasznált, kilőtt lőszerkekről, és mivel nem volt teljesen kerek az egész, ismételten átkutattuk a helyszínt. Az ismételt kutatás után a helyszíni és halottszemlélet annak megkezdésétől számított öt óra húsz perc elteltével befejeztük.

Eközben a bűnügyi osztály összes többi nyomozója adatgyűjtést, tanúkutatást végzett. Ezek és a szemlén keletkezett információk alapján a nyomozásvezető irányította a munkát, megszabta a feladatokat, és kapcsolatot tartott a főkapitányság vezetőjével, bűnügyi igazgatójával, valamint az időközben helyszínre érkező miniszterekkel és a polgármesterrel.

A bűncselekmény tárgyi súlya azonban nem hagyott nyugodni senkit, még vagy két órát a helyszínen tartózkodtunk, és átbeszéltük a munkánkat, a lehetőségeket és a verziókat. Csak akkor hagytuk el a helyszínt, amikor már egyetértés volt abban: többet nem tehetünk.

Az előzmények

„A Pécsi Rendőrkapitányság Ügyeletére 2009. november 26-án bejelentés érkezett, miszerint 12.20 óra és 12.30 óra közötti időben a Pécs, Szigeti út 12. szám alatt található PTE ÁOK Biofizikai Intézetének egyik gyakorlati oktatótermében egy diák maroklőfegyverrel több lövést adott le csoporttársaira. Később egy diák (D. M.) a helyszínen életét veszítette, egy súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett, az oktató és egy takarító szintén súlyos sérüléseket szenvedett a lövésektől. A szemlebizottság 12 óra 45 perckor érkezik a helyszínre, ahol akkor még a később elhunyt sértettet próbálják újraéleszteni a mentősök, a többi sértettet már elszállították.”¹

12 óra 16 perc 50 másodpercet mutat a belső biztonsági kamerák órája, amikor eldördül az első lövés. Gere Ákos, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Kar gyógyszerész hallgatója ekkor lép ki a Biofizikai Intézet földszinti vécéjéből, és azonnal lő a szemben lévő 023-as gyakorlati terem bejáratí ajtaja irányába. Ezután elszabadul a pokol: nyolc lövést ad le, végigmegy két gyakorlati termen, majd elhagyja az épületet. Utána maradt: egy halott, egy életveszélyes és két súlyos sérült. A cselekmény alkalmas a Btk. 166. §

¹ A mentőállomás az épülettől közúton nagyjából egy kilométernyire van, és a legközelebbi rendőrső sincs messzebb három kilométernél, ezért a sérültek ellátása és a helyszín biztosítása nagyon rövid időn belül megkezdődött. Ennek ellenére „Az újraélesztés kísérlete eredménytelen, a helyszínen lévő sértett a sérülései következtében a mentőorvos megállapítása szerint 2009. november 26-án, 13.03 órakor elhunyt” (szemlelévél).

(1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a), g), f) pontjai szerint minősülő, előre kitervelten, sok ember életét veszélyeztetve, több ember sérelmére elkövetett emberölés büntett kísérletének megállapítására.

Az esemény

Röviden összefoglalva a következő esemény játszódott le: 2009. november 26-án Gere Ákos, aki sportlövész volt, saját 9 mm-es Luger CZ85 típusú maroklőfegyverével és ötven hozzá tartozó lőszerrel ment az egyetemre. Mint később kiderült, azon a napon nem jelentkezett be a lőtérre, tehát nagy valószínűséggel azzal a céllal vitte magával a fegyverét, hogy megtámadja és megölje három fiú osztálytársát, akik szerinte őt rendszeresen zaklatták, viccelődtek vele, sőt kigúnyolták a lányok előtt. Előző nap már nagyon nyugtalan volt, viselkedésével zavarta az órát, az asztalon idegesen kopogott a ceruzájával, e miatt össze is veszett egy-két társával. 26-án a 023-as és a vele egybenyíló 022-es gyakorlati termekben műszeres méréseket végzett a több mint húszfős csoport. Gere Ákos a gyakorlat megkezdése után egy alkalommal nagyjából kilenc percre kiment a vécére, de a terembe csak kopogtatva juthatott vissza, mert a kifelé nyíló ajtó külső oldalán nincs kilincs. Amikor visszament, nem történt semmi, ennek ellenére hat perc elteltével Gere Ákos ismét magához vette a piros hátizsákját, és kiment a vécébe, ám ekkor már, hogy ne kelljen kopognia, résnyire nyitva hagyta a gyakorlati terem ajtaját. Nem töltött hosszú időt kint, összesen vagy húsz másodpercet (valószínűleg csak annyit, amennyi ahhoz kellett, hogy betárazza a fegyverét), és hamar indult vissza. Közben a teremben ismét élcelődtek Gere Ákos viselkedésén, szóba került, hogy be kellene csukni az ajtót, hogy ne tudjon visszajönni. D. M., aki egyébként viccelődős típusú fiú volt, és az ajtóhoz közel lévő első padban ült, felkelt és vesztére az ajtóhoz lépett, hogy becsukja. Ezzel körülbelül egy időben Gere Ákos hirtelen kitérte a vécéajtót, majd egy pillanatra kinézett a folyosóra – feltehetően azért, hogy van-e ott valaki –, majd visszahúzta a fejét. Közben D. M. az ajtóval szemben, kissé oldalra fordulva bal kézzel nyúlt a nyitott ajtó kilincse után, amikor a szemből lévő vécéajtón kilépett Gere Ákos, és folyamatosan a terem felé haladva, felemelt, nyújtott bal kezében tartott fegyverével mellmagasságban meglötte D. M.-et. D. M. azonnal hanyatt esett, lába a bejárati ajtóba, felsőteste közvetlenül az ajtó mellett a teremből nyíló laborajtó küszöbére került. Később kiderült, hogy az első lövés átment D. M. testén, a bal kulcscsont közelében hatolt be és a ge-

rintet érintve, a gerinovelőt átszakítva a jobb lapocka közelében távozott, majd a bejárati ajtóval szemben lévő ablak mellett a falon gurulatot kapva az ablak alatti radiátor alá esett. Gere Ákos nem állt meg, átlépte D. M. testét, és közben még egyszer belelőtt, a lövedék a has középvonalában a köldök alatt hatolt be, majd a hátán feljebb, a gerinctől balra hagyta el a testet és hagyott nyomot a műanyag padlón, majd megrekedt a test és a padló között. Gere Ákos ez után a terem közepére lépett, és a teremben kétoldalt elhelyezett padoknál ülők közül egy-két lányra ráfogta a fegyvert, de nem lőtt. A terem közepén megállva az egybe nyitott 023-as és 022-es gyakorlati termek közötti nyitott ajtón keresztül a 022-es terem jobb hátsó sarkában már az első két lövés hangja miatt a padok alá bújt, padlóra feküdt F. G. és Sz. Zs. fiú csoporttársai irányába kb. 11 méterről négy célzott lövést adott le. Ezek a lövések F. G. lábán és combján, valamint az ajtóban éppen elhaladó T. G. gyakorlati oktató combján okoztak sérüléseket. T. G. belépett a lövedék útjába, az őt ért sérülés bizonyíthatóan a fiú csoporttársakra leadott célzott lövés következménye, amely maradandó fogyatékossgot okozott. A lövedékek közül egy F. G. jobb combjában rekedt, kettő a szemben lévő falba fűrődött a padló felett 10-15 cm-re, egy pedig az egyik faülőkés széken gurulatot kapva az alatta elhelyezett táskában egy Orbit rágógumis műanyag dobozban állt meg. T. G. oktató kimenekült a teremből, az alsosori laborhelyiségbe ment, később ott látták el a sérüléseit és onnan szállították kórházba. Sz. Zs. kiugrott az ablakon, és elszaladt az épülettől.² F. G. már sérült volt, felállni nem tudott, ezért megpróbált elbújni a lövések elől, illetve húzta magát jobbról a bal oldali padsor mögé, így kikerült Gere Ákos látómezejéből. Ezután Gere Ákos már nem látta F. G.-t, ezért áment a 022-es terembe, kb. két méterre megközelítette őt, és célzott lövést adott le a hasa irányába. A lövedék először áthatolt a jobb combján, majd a hasban megrekedt. F. G. szerencséjére a lömgag a nagyméretű fém övcsatján gurulatot kapott, így kisebb energiával hatolt a testbe, átment a beleken, majd megállt a gerinc melletti izomzatban. Gere Ákos ez után ennek a 022-es teremnek az ajtaján lépett ki a teremből a folyosóra. Ugyanebben a pillanatban a lövöldözés zajára a gyakorlati oktatótermek folyosóját a biofizikai intézet dolgozóinak folyosójától elválasztó üvegajtón túl, az onnan öt méterre lévő portaszoba ajtaján szerencsétlenségére kilépett G.-né takarítónő. Gere Ákos észrevette, felé fordult, és az üvegezett ajtón ke-

² Később vallomásaiban Sz. Zs. elmondta, hogy Gere Ákos elől menekülve ugrott ki az ablakon és futott el az épülettől. Hogy milyen gyorsan zajlott le az egész, azt az is érzékelteti, hogy Sz. Zs. azt hitte ugyan, hogy Gere Ákos még a másik teremben van, amikor kiugrott az ablakon, ezzel szemben a biztonsági kamera felvételei szerint a támadó már az épületet is elhagyta ekkor.

resztül fej-mellkas irányába nagyjából hat méterről célzott lövést adott le a takarítónőre, majd a folyosón a kijárat felé indult, és elhagyta az épületet. G.-né szerencséjére a hőszigetelt, dupla üvegezésű ajtó üvegein a felé kilőtt lövedék eltért az irányától, így nem a fején vagy a mellkasán, hanem a jobb térde fölött találta el, és a combcsontját zúzta szilánkosra; súlyos sérülést, maradandó fogyatékoságot és feltehetően súlyos egészségromlást okozott.

Onnan kezdve, hogy Gere Ákos kilépett a vécéajtón, leadott nyolc lövést, megölt egy embert, másik háromnak súlyos vagy életveszélyes sérülést és maradandó fogyatékoságot okozott, addig, hogy elhagyta a helyszínt, csupán harminc másodperc telt el. Az első lövéstől az utolsóig mindössze huszonkét másodperc! Ennyi kellett ahhoz, hogy négy embert sebesítsen meg. Esélyes volt, hogy Sz. Zs., aki sérülés nélkül megszúta, vagy a többi sérült, F. G., T. G. és G.-né is halálos sérülést szenvedjen, mint D. M.

Ez után az épületből kilépve Gere Ákos elrejtette fegyverét a pulóvere alá, majd nyugodt, de határozott léptekkel elhagyta az épületet, gyalog ment a kb. 150 méterre található négyszáz ágyas klinikára, felment a hetedik emeletre, és felhívta a rendőrség ügyeletét. Feltehetően ötven lőszer volt nála (egy egész üres doboz került elő a férfitöbbségben hagyott táskájából), amelyből nyolcat kilőtt, de csak negyvenegyét adott át az öt elfogó kommandósoknak. Mivel az egész eljárás alatt nem tett vallomást, nem derült fény arra, hogy valójában csak negyvenkilenc lőszer volt, illetve, ha ötven, akkor hová tűnt az egy hiányzó lőszer. A lövöldözés és a között, hogy feladta magát, 23 perc telt el. Csak találgatni lehet, hogy hol volt és mit csinált ennyi ideig, hiszen öt-tíz perc alatt áterhetett a közeli épület a hetedik emeletére. Talán öngyilkos akart lenni azzal a lőszerrel, amely nem került elő, de meggondolta magát, és eldobta, vagy elhagyta? Kérdés az is, hogy miért ment fel a négyszáz ágyas klinika hetedik emeletére. Lehet, hogy a bárki által megközelíthető erkélyről akart leugrani (sokan követtek el itt így öngyilkosságot), de meggondolta magát? Nem tudni, de úgy vélem, örülhetünk, hogy nem tette meg, így felelősségre vonható, és a jogszabályoknak megfelelően megbűnhődhet a tettéért.

A lövöldözés nagy részére csak közvetett bizonyítékaink vannak, de az első és az utolsó lövésről biztonságikamera-felvételekkel, az ügyeletre érkező bejelentésekről, valamint arról, ahogy Gere Ákos bejelenti, hogy ő volt a tettes, hangfelvételek vannak. Az eseménysor tényszerű bizonyítása megtörtént attól függetlenül, hogy Gere Ákos gyanúsítottként nem tett érdemi vallomást, arra azonban csak következtetni lehet, hogy miért tette. A gondolatok, az érzelmek, a félelmek nehezen foghatók fel, ezeket nem is tudom és nem is akarom fejtegetni, de érzékeltetésük céljából, bizonyoságul a felfokozott érzelmi

állapotra, álljon itt három bejelentés – köztük az elkövetőé – hangfelvételének szövege és egy tanúvallomás-részlet.

A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság ügyeletének hangfelvételei a bejelentésekről

2009. november 26., 12 óra 21 perc 05 másodperc

Ügyelet: Rendőrség, ügyelet

Bejelentő: Jó napot kívánok! *Dr: L. D.* vagyok, a biofizikai intézetből, az intézet professzora. Most jöttem vissza ebédről, és egy örült diák lövöldözik a gyakorlatos teremben, az egyik kollégámat meg is sebesítette.

Ü: Ez a...

B: Ez a Szigeti u. 12.

Ü: Szigeti u. 12.

B: Ez a biofizikai intézet, ez egy cseréptetős, épület, a Kürt utcából hogyha jönnek, a második épület.

Ü: Jó, rendben.

B: Köszönjük szépen.

Ü: Köszönjük.

B: Viszonthallásra.

2009. november 26., 12 óra 24 perc 31 másodperc

Ü: Rendőrség, ügyelet!

B: Jó napot kívánok, *dr: B. T.* vagyok újra, itt a hallgatók, akik kimenekültek a gyakorlatos teremből Gere Ákos a hallgató neve, akit keresünk, Gere Ákos.

Ü: Azonnal ott lesznek, és akkor őket a helyszínen tájékoztassák erről.

B: Nem szeretnék odamenni a környékre, úgyhogy ha lehet, telefonon...

Gere Ákos, akit keresünk, egy nagydarab, kövér... milyen haja van? Vörös, szakállas, vörös termopulóvere van... Milyen magas kb. [*kérdezi valakitől*], adom a hallgatókat, egy pillanat...

B: Jó napot kívánok!

Ü: Jó napot kívánok, rendőrség, ügyelet.

B: Jó napot, Sz. Zs. vagyok, és az ember, aki lelőtte két osztálytársamat, csoporttársunkat, kb. 175 cm magas, ilyen rövides, rövid szőkésbarnás hajú, egy vörös termopulósit visel, vagy egy, ha rajta van, fekete bőrkabátot, és ilyen kicsit testesebb alkatú, és még valószínűleg itt van a környéken. Biztos, hogy

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

a környéken van, vagy valahol elbújt, nem biztos, hogy motorral jött, de motorral szokott járni.

Ü: És merre lakik, ezt tudjuk?

B: Nem tudjuk, nem tudjuk, nem ismerjük annyira, először a TTK-ra járt, most az ÁOK-ra.

Ü: Tehát 175 cm magas, vörös pulcsi vagy fekete bőrkabát van rajta, igaz?

B: Igen, nem tudjuk, hogy melyik, de pulcsi volt, de nem tudjuk, hogy felhúzta-e a kabátot.

Ü: Aha, milyen fegyver volt nála?

B: Én nem tudom, én azt hiszem, hogy ez ilyen [...] csak durran. Nem gondoltam, nem ismerem ezeket, én is akkor vettem észre, amikor az egyik csoporttársamat lelőtte.

Ü: Két személyt lőtt le?

B: Egyet én láttam, egyet pedig a csoporttársam látott.

Ü: Aha.

B: Sokat lőtt ki, azt hallottam, de nem tudom, hogy [...] Elnézést, elnézést, nem értem.

Ü: Kérdezem, hogy van-e valaki, aki látta a fegyvert.

B: Sokan látták, de most aki itt van körülöttem, nem ismeri, csak [...] Nem tudjuk.

Ü: Jó, értem, a kollégák, jó, a kollégák hamarosan ott lesznek, az aki...

B: Már itt van pár szírnázó... De nem merek kimenni.

Ü: A helyszínen lévő rendőröket tájékoztassák, nyugodtan menjenek ki.

B: Jó napot kívánok, itt van már egy kollégája.

Ü: Jó, akkor mondja el, mit látott.

B: Visz'hallás.

A tettes is bejelentést tett:

2009. november 26., 12 óra 39 perc 38 másodperc

Ü: Rendőrség, ügyelet.

B: Jó napot, bejelentést szeretnék tenni, történt egy lövöldözés az egyetem biofizikai intézetében.

Ü: Tudok róla... [érthetetlen].

B: Igen, de én vagyok az elkövető, és fel szeretném adni magam.

Ü: Hogy hívják önt?

B: Gere Ákos.

Ü: És hol van most?

B: A négyszáz ágyas klinikán az ötödik emeleten, egy laborban [...] ez az ötödik emelet, elnézést? [...] Hetedik emelet, elnézést, hetedik emelet. [...]

Hosszú szünet.

B: Halló.

Ü: Igen, itt vagyok.

Megint hosszú szünet.

B: A hetedik emeleten vagyok.

Ü: Önnél van a fegyver is?

B: Igen, nálam van.

Ü: Jó. Üljön le ott. Jó? És várja meg a kollégákat. Odaküldöm őket.

B: Kint leszek az erkélyen.

Ü: Kint lesz az erkélyen?

B: Igen.

Ü: Hányadik emelet?

B: Hetedik.

Ü: Hetedik.

Ü: Jó, rendben van, várja meg ott a kollégákat, és semmi butaságot ne csináljon.

B: Nem, nem teszek.

Ü: A fegyver mindig jól látható helyen legyen, jó?

B: Ott lesz.

Ü: Ne a zsebében!

B: Ott lesz.

Ü: Jó.

B: Jól látható helyen lesz.

Ü: Jó, rendben, de addig maradjunk vonalban, jó?

Részlet S. D. tanú kihallgatási jegyzőkönyvéből

„Ami ezután történt – mintha rossz filmet néztem volna –, az ajtók olyanok, hogy csak belülről lehet nyitni őket – mármint a tanteremajtók. Mivel Gere Ákos kiment, nem tudott visszajönni, kopogott... A D. M. odalépett, aztán arra emlékszem, hogy néma csend van, de a csendben több robbanásszerű zaj hallatszott, én ekkor éppen háttal álltam. A D. M.-et se láttam összeesni, de fel sem fogtam, mi van. [...] Ahogy Gere Ákos bejött, a D. M. ajtót nyitott, lelőtte, aztán ment tovább, és lőtt, csak lőtt, az én táskámat is átlőtte, az oktatóra is rálőtt. Aztán a tábla fele lőtt, ott állt az F. G., őt eltalálta, azt hiszem,

de egyszerűen nem tudom, mi hogyan zajlott le, pillanatok műve volt [...] ment végig a termen, és lőtt, nem tudom, ekkor ki hol állt, ki mit csinált, szerintem dermedt volt mindenki. Aztán csak kisétált az ajtón, és lelőtte a takarítónót is. Vagy belelőtt, ezt sem tudom. Én először, amikor pukkanás volt, azt hittem, ez egy móka, hogy biztos csak patronos pisztollyal akar bennünket megijeszteni. Akkor fogtam fel, amikor láttam, hogy F. G. mennyire vérzik, de addigra már vége volt az egésznek. Szörnyű, hogy bármelyikünk lehetett volna [...] meghalhattunk volna.”

A tettes

Mit érezhetett és gondolhatott ugyanekkor Gere Ákos? Mi vezérelte bűnös tette elkövetésekor, milyen volt az elmeállapota? Mi volt a terve? Megpróbálhatunk következtetni a személyiségére a csoporttársai által elmondottakból, tetteiből, illetve az eljárás folyamán megállapítottakból:

„Gere Ákos a PTE gyógyszerész szakos első éves hallgatója, 2009 szeptemberében kezdte meg tanulmányait. Csoporttársaival kapcsolatot nem tartott, a közös rendezvényeken nem vett részt. A folyosón és az órákon is általában elkülönült a társaitól. Ennek ellnére a csoporttársai igyekeztek bevonni a közös tevékenységekbe, de ő ezeken nem vett részt. Társai az ugratásokba is bevonták, ezek a heccelődések nem lépték túl a szokásos diáktrefákat. Ha valamelyik csoporttársával szóba állt, akkor általában a fegyverekről beszélt. A csoporttársak elmondták, hogy Gere Ákos többször tett olyan kijelentéseket rájuk, hogy biztos cigány, illetve zsidó származásúak. Azt is többször megjegyezte, hogy a külföldi diákok elfoglalják a helyet a magyarok elől. Gere Ákos nagyjából egy hónappal a bűncselekmény elkövetése előtt összeveszett a társaival. A veszekedés oka az volt, hogy Gere Ákos latindolgozata egyesre sikerült, míg a többieké kettesre. Ő ekkor azt mondta a társainak, hogy azért kaptak kettest, mert puskáztak. Vita közben kijelentette, hogy a golyó mindenkin fog. A bűncselekmény elkövetése előtti héten egy lánynak azt mondta, hogy át akar menni másik csoportba, mert idegesítik a fiúk. 2009. november 25-én gyakorlaton összeveszett egy másik lánnyal, és a vita hevében Gere Ákos rácsapta a lány lábára az íróasztal ajtaját, majd azt mondta, hogy pofán vágja őt, és nem érdekli, mi lesz ennek a következménye. A kísérlet végén egy szintén lány csoporttársa rámosolygott Gere Ákosra, aki azt hitte, hogy őt neveti ki, ezért azt mondta neki, hogy eleje van a megaláztatásokból. Gere Ákos a bűncselekmény elkövetése előtti napokban többször is fellépett a számítógépén olyan internetes hír-

portálokra, amelyeken fegyverekről, fegyverek működéséről, illetve külföldön elkövetett tömeggyilkosságokról, áramfutásokról volt szó. 2009. november 25-én, 17.39 és 18.03 óra között H. Zs. ismerősével beszélgetett msn-en. A beszélgetés közben Gere Ákos azt mondta, hogy hamarosan meg fog halni, mert agydaganata van. 26-án 00.30 körül minden adatot törölt magáról az iwiw-en. 2009. november 26-án 12.00 órától volt órája a PTE Biofizikai Intézetében. Ide kismotorral érkezett, és magával vitte a jogszerűen tartott fegyverét. Óra előtt a folyosón a csoporttársaival beszélgetett. Beszélgetés közben többször is megkérdezte a társaitól, hogy mindenki ott lesz-e az órán.⁷³

Elmeállapot

A kirendelt orvos szakértő vér- és vizeletminta-vizsgálata alapján megállapította, hogy Gere Ákos a bűncselekmény elkövetésekor sem alkohol, sem kábítószer, illetve a korábban betegsége miatt felírt gyógyszerek hatása alatt nem állt.

A kirendelt elme- és ideg orvos szakértő véleménye szerint Gere Ákos személyiségzavarban szenved. A személyiségzavara kóros elmeállapotnak tekinthető, amely enyhe fokban korlátozza, és cselekménye elkövetésekor is enyhe fokban korlátozta őt abban, hogy cselekménye társadalomra veszélyes voltát felismerje, és a felismerésnek megfelelően cselekedjen. Megállapította azt is, hogy személyiségénél fogva nem zárható ki újabb erőszakos cselekmény elkövetése.

Az édesanya a fiáról

Kihallgatásakor az édesanyja tényszerűen beszél a fiáról. Kérdésre elmondja az élete történetét, az óvodás, majd iskolás éveit, beszél a barátairól, illetve a barátok, barátnők hiányáról úgy, hogy közben Gere Ákos mindezekről alkotott véleményéről is képet ad. Kiderül, hogy kettejük viszonyát a fia érdekei és véleménye határozzák meg, ezért az édesanya sok mindent ráhagy egy szem fiára. Az édesanya konfliktuskerülő magatartása talán kompenzáció az emocionális szegénységre, valamint az édesapa hiányára és az agresszív viselkedésére. A vallomás nyilván nem mutatja be az érzelmi kötődést teljes egészében, hiszen a bűncselekmény szempontjából releváns háttér-információkra

⁷³ Átdolgozott részletek a nyomozáskor készült összefoglaló jelentésből.

fókuszál, ennek ellenére érezhető a törődés és a fájdalom. Az anya próbál segíteni a fiának, amikor kiderül, hogy pszichés gondjai vannak, de örölik a határozottság és az engedékenység között. Orvoshoz viszi, illetve irányítja a fiát, de amikor Ákos ellenállásába ütközik, nem erőlteti a vizsgálatot és a kezelést, engedékenységével feltehetően ellensúlyozni próbálta a család hiányosságait, így Gere Ákos nem kapta meg a szükséges és folyamatos kezelést.

Az édesanya vallomása és az ideg-elve szakértői vélemények vizsgálata fontos és szükséges, de nem témája ennek az írásnak, ezért részletekbe nem bocsátkozom. Felhívom azonban az ebben az ügyben érintett pszichológusok és pszichiáterek figyelmét arra, hogy a Magyarországon történt első egyetemi lövöldözés elemzése fontos lehet a hasonló bűncselekmények megelőzése érdekében.

A nyomozás

A nyomozás (vizsgálat) alapvetően két részre oszthatón zajlott. Az egyik a történeti tényállás feltárása és a bűncselekmény tényállási elemeinek bizonyítása, a másik pedig a büntethetőség megállapítása. Mivel a gyanúsított az eljárás folyamán egy esetben sem tett a cselekményéről vallomást, a történeti tényállást a biofizikai intézet biztonsági kameráinak, valamint a rendőrség ügyeletére érkező bejelentések felvételeinek elemzésével és a tanúk meghallgatásával tárta fel a vizsgáló. Ez a videofelvételek és a hangfelvételek elemzését, jegyzőkönyvezését és az ezekből levonható logikai összefüggések feltárását és leírását, valamint a tanúk részletes és alapos kihallgatását jelenti. Mindez komoly felkészültséget, tapasztalatot és szakértelmet kíván a vizsgálótól, hiszen a csaknem negyven tanú kihallgatása nemcsak időigényes, de pszichés teher is.

Itt átfedést találhatunk a büntethetőség bizonyításában, hiszen a beszámítási képességet nem kizárólag az igazságügyi elme- és ideg orvos szakértői vélemények, hanem a tanúvallomások is befolyásolják. Ezek által kapható tiszta, kivülállóktól származó kép a gyanúsított viselkedési sémáiról, szokásairól, reakcióiról, agresszivitásáról, beszédstílusáról, világlátásáról és sok más, a szakvéleményeket befolyásoló tulajdonságáról. Ezért is nagyon fontos a kihallgatások teljessége és hitelessége, ezekért a kihallgató felel.

A tények és a történetek valós sorrendjének felállítása érdekében a vizsgáló további szakértőket vont be az eljárásba. Igazságügyi orvos szakértőt a sérülések véleményezésére, fegyverszakértőt, a Gere Ákos által használt fegyver és lőszer vizsgálatára, valamint igazságügyi hemogenetikus (DNS-vizsgá-

lat) szakértőt a lövedékek vizsgálatára. A fegyverszakértő feladata egyebek között az volt, hogy megállapítsa, valóban a lefoglalt fegyverből lötték-e ki a sérüléseket és a halált okozó lövedékeket. Igazságügyi orvos szakértő állapította meg a D. M. halálának okát, a lövedékek be- és kimeneti nyílások közötti haladási irányát, az így keletkező sérüléseket, valamint a sérültek sérülésének mértékét és a maradandó fogyatékoság valószínűségét. A hemogenetikus szakértőnek a lövedékek vizsgálatakor azt kellett megállapítania, hogy a lőmágok kiket sebesítettek meg, így következtetéseket lehetett levonni, illetve meg lehetett állapítani, hogy milyen sorrendben és kit vagy kiket talált el a vizsgált lövedék, valamint azt, hogy célzott vagy véletlenszerű találat volt-e.

Az igazságügyi szakértőknek feltett kérdésekre adott válaszok szükségesek és nélkülözhetetlenek voltak az emberölés minősített eseteinek megállapításához.

A vizsgáló természetesen többször kísérletet tett a gyanúsított kihallgatására, illetve lehetőséget adott a gyanúsítottnak a védekezés e módjának gyakorlására, de a gyanúsított nem tett vallomást. A bűncselekmény elkövetésének napján a vallomástételt megtagadta ugyan, de a befogadásához szükséges előzetes elme- és idegorvos szakértői vizsgálat alatt közreműködő volt, így tettéről – a valóságot kissé elferdítve – beszélt egy keveset. Mivel orvos szakértői akadálya nem volt, őrizetbe vették, majd előzetes letartóztatását nagyrészt a Baranya Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben töltötte. Mivel szükségessé vált elme- és idegorvos szakértő vizsgálata, ezért az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben töltött egy hónapot.

A Pécsi Törvényszék dönt a bűnösségről, a büntethetőségről és a büntetésről, a vádat a Baranya Megyei Főügyészség képviseli. A nyomozás eredményeként Gere Ákos ellen a vád a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a), g), f) pontjai szerint minősülő, előre kitervelten, sok ember életét veszélyeztetve, több ember sérelmére elkövetett emberölés büntetvének kísérlete.

Az ítélet

A 2012. január 25-én megtartott zárótárgyaláson a Pécsi Törvényszék nem látta bizonyítottnak, hogy a vádlott sok ember életét veszélyeztetve követte el tettét, csak az előre kiterveltséget és a több ember sérelmére elkövetett kísérletet. Ezek után az elsőfokú ítélet életfogytig tartó szabadságvesztés, amelyből Gere Ákos (az előzetes letartóztatás idejét beszámítva) legkorábban harminc év múlva szabadulhat.